

Det mangeårige samarbejde mellem Europarådet og FN er i de senere år blevet udbygget for at udnytte det forhold, at Europarådet har status som en regional organisation i henhold til FN-pagten. I det normskabende arbejde kan Europarådet på mange områder være kvalitativt i front, mens FN kan tilføre en global dimension. Et særligt perspektiv for samarbejde ligger i forhold til FN's højkommisær for menneskerettigheder og til Højkommisariatet for Flygtninge, UNHCR. Også samarbejdet med UNMIK i Kosovo er et eksempel på de fordele, der kunne drages af, at organisationer med en forskellig baggrund og ekspertise gik sammen om at løse en konkret opgave.

I forhold til OSCE har fokus især været rettet mod den mulige overlapning mellem Europarådets kompetence vedrørende politikudvikling, normskabelse og monitorering over for OSCE's ekspertise på krisestyringsområdet. I et forsøg på at udnytte synergieffekten mellem de to organisationer har der gennem de senere år udviklet sig en model for samarbejde i marken, f.eks. mellem de lokale repræsentationer på Balkan, hvor begge organisationer deltager i Stabilitetspagten og mellem de politiske og administrative ledelser af de to organisationer. På topmødet den 30. oktober 2001 i Liechtenstein mellem Europarådet og OSCE drøftedes bl.a., hvordan man i højere grad kunne samordne indsatsen over for international terrorisme.

Ved de halvårlige såkaldte firkantsmøder mellem formanden for EU's ministerråd, Kommissionens formand, formanden for Europarådets ministerkomite og Europarådets Generalsekretær drøftes både de store linier i samarbejdet mellem de to organisationer og en række konkrete projekter. De stadig større grænseflader mellem EU's og Europarådets kompetencer har bidraget til, at der i dag i Europarådet finder en vis koordinering sted mellem de 15 EU lande. Denne koordineringsforpligtelse påhviler i vid udstrækning EU-formandskabslandet. Et aktuelt eksempel på, at Europarådets arbejde og arbejdsformer løbende tilpasses de politiske omgivelser, er det ovenfor nævnte udredningsarbejde om terrorismebekæmpelse.

7. Nogle perspektiver for fremtiden

Omvæltningerne efter 1989-90 har betydet, at Europarådet har skiftet karakter. Ved siden af kernefunktionerne på menneskerettighedsområdet, som er kommet yderligere i centrum, har Europarådet måttet påtage sig en øget politisk

rolle og indgår i dag som en operativ del af den europæiske integrationsproces. Denne udvikling har haft betydelige følger for organisationens indre forhold, der løbende omstilles.

Udfra et overordnet perspektiv tegner der sig et billede af en organisation med både styrker og svagheder. Europarådets styrke baserer sig ikke mindst på den velfunderede ekspertise på menneskerettighedsområdet og opretholdelsen af et retssamfund. Her er Europarådet standardsættende. Det skyldes både den grundige arbejdsform og traditionen for at følge op og kontrollere, at indgåede forpligtelser respekteres. For landene fra Central- og Østeuropa har medlemskabet af Europarådet været et konkret og relativt tidligt bidrag til deres politiske omstillingsproces og samtidig en god læreplads for den første generation af demokratiske politikere. Disse funktioner vil fortsat være stærkt efterspurgt.

En styrke har også været Europarådets rolle som initiativtager til en række konventioner på forskellige områder, herunder kultur- og miljøområdet, som ikke mindst i den sidste halve snes år er blevet tiltrådt af et stigende antal lande fra Central- og Østeuropa. Det er derfor vigtigt at Europarådet også i fremtiden fremstår som en organisation, der på bedste vis forvalter sine konventioner og andre normsættende instrumenter. Dels ved sekretariatsbetjening og dels ved at opretholde arbejdsstrukturer, som sikrer monitorering og udvikling af normsættende instrumenter i samarbejde med medlemslandene og internationale partnere.

Men der er også svagheder. Det er allerede omtalt, at Menneskerettighedsdomstolen har en stor sagspuddel. Samtidig indebærer de mange nye krav, sammenholdt med de relativt svage beslutningsregler og den forskelligartede medlemskreds, at det kan blive vanskeligere at træffe beslutninger. Europarådets høje troværdighed kan derved lide skade. I det nye Europa er der mange aktører ud over Europarådet. Disse aktører er både samarbejdspartnere og konkurrenter.

Det er bl.a. i dette lys, at en række af de igangværende prioriteringsovervejelser og diskussioner skal ses. Europarådet er i dag meget tæt på at være en al-europæisk organisation. Hvordan skal indsatsen prioriteres mellem kortsigtede foranstaltninger, som f.eks. tilstedeværelsen i krisezoner og langsigtede foranstaltninger som indsatsen mod racisme og intolerance? Bør man, givet de økonomisk knappe ressourcer, søge tilbage til kerneområderne, overvågningen af overholdelsen af menneskerettighederne og